

Gádoros Nagyközség Önkormányzata
5932 Gádoros, Kossuth u. 16.

ELŐTERJESZTÉS
a KÉPVISELŐ-TESTÜLET 2018. június 12.-i rendkívüli ülésére

4. Napirend:

Tárgy: Gádorosi Füzetek sorozat következő számának megjelentetése a „Jurenák-Werner család Gádoroson” címmel

Előterjesztő: Maronka Lajos Polgármester

Készítette: Tóth Tibor igazgatási csoportvezető

Előzetesen tárgyalja: Gádoros Nagyközségi Önkormányzat Képviselő-testületének

Az előterjesztés a jogszabályi rendelkezéseknek megfelel: dr. Olasz Imréné dr. s.k.

Az előterjesztéssel kapcsolatos törvényességi észrevétel:

A döntéshez egyszerű minősített ☒ többség szükséges.
☐

Az előterjesztés a kifüggesztési helyszínen közzétehető:

Igen ☒
Nem ☐

Az előterjesztést nyílt ülésen kell tárgyalni. ☒

Az előterjesztést zárt ülésen kell tárgyalni. ☐

Az előterjesztés zárt ülésen tárgyalható. ☐

ELŐTERJESZTÉS

A Képviselő-testület 2018. június 12-én 14 órakor tartandó rendkívüli ülésére a Gádorosi Füzetek sorozat következő számának megjelentetése „A Jurenák-Werner család Gádoroson” címmel tárgyában

Előterjesztő: Tóth Tibor igazgatási csoportvezető
Közreműködők: Dr. Bárány Ferenc és Tóth László

Tisztelt Képviselő-testület!

Általános ismertető

2000-ben az akkori önkormányzat képviselő testülete döntött a „GÁDOROSI FÜZETEK” sorozat megjelenéséről. Akkor már nyersen összeálltak azok a témák, amelyek az elkövetkező évek kiadványaiban megjelentek. Megalakult a szerkesztőbizottság öt fővel. Döntésük alapján az első hat évben 2000 és 2005 között Pongó Bertalan és Bárány Ferenc voltak a sorozatszerkesztők. 2006-ban is ők maradtak. Ebben az évben Bárány Ferenc és G. Vass István gondoskodott az az évi kötetszerkesztésről. 2007 júniusában elhunyt Pongó Bertalan. Neve még 2008-ban is szerepelt sorozatszerkesztőként, a kötetszerkesztést Bárány Ferenc és G. Vass István végezte. Pongó Bertalan halála után nagy kérdés volt a helytörténeti múlt további kutatása és megjelentetése. Miután a képviselőtestület döntött a folytatásról 2008-ban Bárány Ferenc, G. Vass István és Tóth László kötetszerkesztők közreműködésével megjelent a 9-es szám, majd 2009-ben a 10-es és 2010-ben a 11-es szám. 2011. július 26-án elhunyt G. Vass István. Ez ismét törést okozott a sorozat sorsában. Ekkor már több mint 1300 oldalra rúgott a szerzők által közzétett anyag. Bárány Ferenc és Tóth László szerkesztők időszerűnek látták a sorozat felfüggesztését. Egy év kihagyás után 2012-ben még megjelentették a Gádorosi füzetek 12. számát, majd, az akkori polgármester egyetértésével, leállt a sorozat.

Egy későbbi helytörténeti monográfiához már most sok olyan értékes anyag áll rendelkezésre, amelyek támpontot és segítséget nyújthatnak majd a szerkesztőnek.

Az eddig megjelent kötetek témái:

- 1./ Justh Zsigmond nyomában (2000)
- 2./ Baross Károly: „A bánfalvi ágost. hit. evang. egyház múltja és jelene évszerinti kimutatásban” című helytörténeti mű hasonmás kiadásban.
- 3./ Az őskortól, az Árpád-kori Gádorostól az újraterlept Gádorosig
- 4./ Adatok Gádoros történetéhez 1901-1945
- 5./ Tanulmányok Gádoros XX. századi történetéhez
- 6./ Arcképek Gádoros múltjából
- 7./ Adatok és források Gádoros történetéhez
- 8./ Adalékok Gádoros történetéhez
- 9./ Községtörténeti írások
- 10./ Helyismereti tanulmányok
- 11./ Helyismereti tanulmányok II.
- 12./ Gádoros történetéhez

Hat év telt el az utolsó helytörténeti írás megjelenése óta. Az elmúlt években megfelelő szerzők és kiadásra érdemes írásművek hiányában nem merült fel újabb kiadvány megjelentetése.

Jelenleg egy kidolgozott anyag áll rendelkezésre, amely kiadása ügyében indokolt lehet a községi képviselőtestület döntése.

Gádorosi Füzetek sorozat következő számának megjelentetése

Az eddigi helytörténeti kutatások során már több olyan jeles gádorosi személyiség és család történetéről született feldolgozás, akik a község történetében meghatározó szerepet játszottak. A Rudnyánszky és Justh családról már a kezdet kezdetén írások jelentek meg. A szerkesztők azonban úgy vélik, hogy a Jurenák és Werner család. élete és sorsa szorosan összefügg a település múltjával, így közkinccsá tétele szintén indokolt.

Az elmúlt évek során Bárány Ferenc kutatásokat végzett és írásba foglalta a Jurenák-Werner család Gádoros történetét érintő tevékenységét, Tóth László pedig gondoskodott a szöveget kiegészítő korabeli fényképek, dokumentumok és térképek megfelelő minőségben történő gépre viteléről. Werner Rozália (Katalin) a kastélyról és családjáról szóló ismereteit foglalta írásba, és a családi fotók gazdag gyűjteményét ajánlotta fel a kiadvány számára. Elméletileg nincs akadálya, hogy 2018 szeptemberében a falunapon megjelenjen a Gádorosi Füzetek új száma, vagy attól független önálló kiadvány, amely a Jurenák-Werner család Gádorost érintő életét mutatná be.

A kiadvány a szűkebb értelemben vett helytörténeti ismeretek gyarapításán túl azt a célt is szolgálná, hogy a Werner családdal szemben az 1945-ös földosztás idején és a későbbiekben is elkövetett igazságtalanságok miatt egyfajta erkölcsi jóvátételt nyújtana a már elhunyt és a ma élő családtagoknak, különösen Werner Györgynek (1911-1973). A község értéktárát, idegenforgalmi vonzerejét növelné, többet tudnánk a Werner kastély (kúria) névadójáról, Werner Gyula (1862-1926) íróról, számos történelmi regény szerzőjéről.

Az eddig megjelent Gádorosi füzetek „Felelős kiadója” minden esetben Gádoros aktuális polgármestere volt. A korábbi gyakorlatnak megfelelően indokolt, hogy most is Gádoros polgármestere legyen a kiadvány „Felelős kiadója”.

Nagyon fontos azt tudni, hogy a nyomda ívekben gondolkodik. Egy ív az 16 oldal. Ha minden ívet szívesbe rendelnénk meg az alaposan megnövelné a költségeket. Kb. 4 vagy 4,5 ív körül lesz a terjedelem. Jelenleg kb. 22 oldal fénykép áll jelenleg rendelkezésünkre. Úgy gondoljuk, hogy ezeket a füzet végére lehetne tenni. Igaz a képek döntő többsége fekete-fehér, de a színes nyomtatást akkor is, ezért a részért fizetni kell. Most ahogy látjuk 1,5 ívbe beleférünk a színes nyomtatással. Természetesen ezek előzetes adatok majd a következő hónapokban véglegesítünk mindent.

Ennek érdekében a következő intézkedések, illetve döntések szükségesek:

Határozati javaslat I.:

Gádoros Nagyközség Képviselő-testülete dönt arról, hogy a Gádorosi Füzetek sorozat következő számának megjelentetéséhez szponzorokat keres.

Egyes kiadványoknál szponzorok voltak, ennek lehetőségét most sem szabad kizárni. Ez azért is fontos, mert a gyakorlat szerint a szponzorok a kiadás után adományuk mértékében tiszteletpéldányt szoktak kapni. (Nevük támogatóként a könyv belső oldalán meg szokott jelenni.)

Felelős: Maronka Lajos polgármester
Tóth Tibor igazgatási csoportvezető
Határidő: 2018. július 31.

Határozati javaslat II.:

Gádoros Nagyközség Képviselő-testülete dönt arról, hogy a Gádorosi Füzetek sorozat következő tartalmát, oldalszámát, az esetleges színes nyomtatású oldalak számát, valamint a köteten szereplő címképet legkésőbb 2018. augusztus 15-éig meghatározza.

Felelős: Maronka Lajos polgármester
Bárány Ferenc és Tóth László
Határidő: 2018. augusztus 15

Határozati javaslat III.

Gádoros Nagyközség Képviselő-testülete dönt arról, hogy a Gádorosi Füzetek sorozat következő számának megjelentetéséhez tárgyal a Norma Nyomdász Kft. Hódmezővásárhely képviselőjével. A tárgyalás előtt az előzetes vagy tényleges oldalszámok ismeretében árajánlatot kér 130 példányra, 180 példányra és 230 példányra. Az igények és az ár ismeretében indokolt a Képviselő-testület példányszámra vonatkozó döntése.

A tárgyalás során egyeztetni kell a nyomdával az anyag leadásának határidejét, az elkészítés időszükségletét és az átvétel napját. Az átadási határidőt szeptember 10.-e környékére célszerű ütemezni, az átvételt pedig szeptember 24-re. A Gádorosi füzetek sorozat az ISSN1586-5029 szám alatt fut. Az ISBN szám minden kötetnél új számot kell kérni. Fontos, hogy a nyomda időben tudjon a munkáról és ütemezni tudja azt.

Felelős: Maronka Lajos polgármester
Tóth Tibor igazgatási csoportvezető
Határidő: folyamatos 2018. szeptember 24-ig.

Határozati javaslat IV.

Gádoros Nagyközség Képviselő-testülete dönt arról, hogy a Jurenák-Werner család Gádoroson” című Gádorosi füzet 13-as számának felelős kiadója: Maronka Lajos polgármester legyen.

Felelős: Maronka Lajos polgármester
Határidő: értelem szerint

JURENÁK CSALÁD (Sultz-i ág)

Bánfalvi, gádorosi kapcsolatok

Josef Jurenák de Sultz és Magdolna Soós házasságából születtek:

Jurenák Katalin Született 1805-ben Szentesen (Veszélka Mihályné, majd Czagányi Mihályné)
Meggalt:1855)

Jurenák József

Jurenák Antal

Jurenák Ede 1813-1884 Szentes, földbirtokos, szentesi polgármester

Jurenák Jusztinia 1815-1880.

Továbbá: Franciska, Miklós, Henrik és Anna

Jurenák Katalin (1805-1855)

1826 házasságot kötött **Veszélka Mihállyal** (1792- +1832-Szentesen)

1835 házasságot kötött **Czagányi Mihállyal** (1800-?)

1855-ben hunyt el.

A második katonai felmérés 1864-ben készült szelvényén a mai Gádoros területén találjuk **Jurenák** és a **Weszélka** majort.

Jurenák Ede (1813-1884) gyermekei:

1875-ben és 1876-ban **Jurenák Imre** (1843-1920) „földbirtokos” és **Jurenák Gyula** (?) „uradalmi ispány” prezbiterek a bánfalvi evangélikus gyülekezetben. (Baross K. 39. és 40. old.)

1883-ban pusztaszent-tornyai birtokos **Jurenák Ede** (1813-1884) a kateszteri névjegyzék szerint!

1890 körül pusztaszent-tornyai birtokos **Jurenák Imre** (1843-1920) és **Jurenák Sándor** (1839-1912) az utóbbi 1911-ben is.

Jurenák Sándor (1839-1912) felesége Polgár Emma, gyermekeik: **Jurenák Margit** (Spilka Antalné) és **Jurenák Pálma** (Dr. Werner Gyuláné), Jurenák Sándor halála után örökölték a birtokot.

Werner családi képek

A Jurenák nemzetség címere

007. Werner kastély az 1940-es évek elején. Előtérben Werner Rozália (Katalin) és ifj. Werner György

014. Dr. Werner Gyuláné sz. Jurenák Pálma fiatalkori képe

011. Dr. Werner Gyuláné Jurenák Pálma

008. Dr. Werner Gyula ifjúkori képe

009. Dr. Werner Gyula időskori képe

010. Dr. Werner Gyula 1913-as igazolványképe

015. Werner család. Dr. Werner Gyula és felesége gyermekeikkel (??)

017. Werner György 1930.

020. Werner György 1930. 1.

021. Werner György 1930. 2.

013. Werner György magyaróvári akadémiai évfolyamtársaival

019. Werner György mint katona

023. Werner György a gádorosi határban. Kocsis: Dobos Lajos.

024. Werner György kedvenc kutyáival

001. Werner György 1930-as évek Gádoros

026. Werner György téli határszemlén

002. Wernerné Vida Rozália 1.

003. Wernerné Vida Rozália 2.

004. Wernerné Vida Rozália 3.

005. Wernerné Vida Rozália gyermekeivel 1940-es évek eleje

006. Wernerné Vida Rozália 4. 1930-as évek vége vagy az 1940-es évek eleje

025. A kastély előtt. Balról jobbra: Werner György, Werner Vera és egy látogató (Dr. Ravasz János?)

027. Werner Rozália (Katalin) első születésnapja a Dobó utcai nagyszülőknél

028. Ifj. Werner György

029. Werner Rozália (Katalin) és ifj. Werner György

030. Werner György gyermekeivel: Rozália (Katalin) és György

- 031. Werner Györgyné Vida Rozália gyermekeivel: Rozália (Katalin) és György
- 032. Ifj. Werner György először lovon
- 033. Spilka gyerekek. (Spilka Antalné sz. Jurenák Margit leszármazottai. Imre és ??)
- 034. Kastély alaprajz 1. (Rosszabbik)
- 035. Kastély alaprajz 2. (Rosszabbik)
- 036. Kastély alaprajz 1. (Jobbik)
- 037. Kastély alaprajz 2. (Jobbik)
- 038. Ifjabb Werner György 1986 (Ifj. Werner György fia)
- 040. Werner Pálma (Ifj. Werner György leánya?)
- 042. Werner Bernadett (Ifj. Werner György leánya?)
- 043. Werner Adolf (Dr. Werner Gyula testvére?) zirci apát
- 044. Werner György a téli kastélykertben

Az előzőekben leírtak következtében a Werner testvérek életében az államosítás után új fejezet kezdődött, miután joggal mondható, hogy „földön futókká” váltak, elvették otthonukat, vagyonukat, megélhetésüket.

György leányának visszaemlékezése alapján: Werner Vera egy ideig a Vida családnál talált menedéket, majd Budapestre került, az Óbudai Gázgyárnál kapott munkát, segédmunkásként dolgozott, lapátolta a szenet, tolt a csillét. Később lehetőség nyílt volna, hogy könnyebb munkát vállaljon, hiszen négy idegen nyelven beszélt, Ő azonban változatlanul a gyárban maradt, ugyanabban a munkakörben dolgozott, innen ment nyugdíjba.

Sokat és szeretettel mesélt a „melós társairól”.

Mint korábban már említettem, 1997-ben hunyt el Budapesten, hamvait, kívánságának megfelelően, Gádoroson a testvére és felesége nyughelyében helyezték örök nyugalomra.

Werner Györgynek az amerikai hadifogság után első útja a családjához vezetett, a Vida családhoz, hiszen amint írtam, már nem volt otthonuk.

A család fenntartásához eleinte Gádoroson dolgozott napszámosként egy kertészetben, majd többek között a falu határában épülő marhaistállónál volt segédmunkás, hordta a téglát, a maltert stb. Dósay László malomtulajdonos megsajnálva őt, felvette irodai munkára. Azonban volt, aki ugyancsak pályázott erre a munkára, de miután nem sikerült neki, panaszával egészen az akkori ország vezetőhöz fordult. Meg is érkezett a dörgedelem, így rövid időn belül a Bucsai malomhoz került, majd innen a csanádapáczai malomhoz, de ott is volt, aki kifogásolta ottlétét, így Dunántúlra, Veszprémbe helyezték át, a Malomipari Egyesüléshez, ahol statisztikusként dolgozott, albérletben lakott. Nyári iskolai szünetben az egész család ott töltötte a nyarat. Mi Alföldi gyerekek nagyon élvezték a dunántúli hegyeket, Veszprémbe a SÉD völgyét, a Viaduktot, a Várat, egy alkalommal meg is másztuk egy várhoz vezető meredek hegyoldalt, amiért jól kikaptunk, de megúsztuk sérülés nélkül.

Innen Veszprémvarsányba került ugyancsak a malomhoz adminisztrátorként, de ott már szolgálati lakás is rendelkezésre állt. A család azonban maradt a biztonságot adó gádorosi házban.

Havonként hazajárt, az iskolai nyári szünetben az egész család elköltözött. Útban Dunántúlra minden alkalommal egy hetet Budapesten töltött a család, Vera nénénknél, ahol is a gyerekek megismerhették a nevezetességeket, múzeumokat, a Nemzeti Múzeumot, a Szépművészetit, a vajda-Hunyad Várba a Mezőgazdaságit, a Halászbástyát, a Citadellát, az Állatkertet, a Vidámparkot stb.. A Dunántúli munkának még egy állomása volt a Devecseri malom, ahol

ugyancsak szolgálati lakás is rendelkezésre állt, de itt is csak a nyári iskolai szünetet töltötte együtt a család.

Általában a hétvégeket ekkor Zircen töltöttük, a Lörincz családnál, (gazdasági akadémiai osztálytársak voltak) megismertük Bakonyt, a Cuha- völgyét stb.

Devecserből a gádorosi tsz sertéstelepének létesítésekor hazakerült, azonban nem sok időt töltött itt, mert volt, aki nem nézte jó szemmel ezt, amit tudomására is hozott a vezetőségnek, így megszüntették a munkaviszonyát. Ezután került a Szarvasi Öntözési Kutatóintézetbe, ahol törzsállattenyészőként alkalmazták. Itt élete végéig dolgozott, mert ugyan már betöltötte 60. életévét, de a nyugdíjhoz szükséges egy évet még rá akarta dolgozni, de ezt már nem érhetette meg, mert 1973. január 20-án elhunyt Budapesten, az Országos Baleseti Intézetben Dr. Ravasz János, volt gádorosi ismerős, intézetében. A gádorosi köztemetőben nyert örök nyugalomra. Korán eltávozott, de hányatott életükön felülemelkedve, hittel, szellemi nagysággal, intelligenciával a legkilátástalanabb helyzetből is fel tudott állni, és hasznos tagja lett a társadalomnak.

Szüleim soha nem panaszkodtak, éltek a mindennapi (igaz másodrangúnak tartott) emberek életét.

Örök tanulságként üzenet lehet a ma élő leszármazottaknak, hogy a legkilátástalanabb helyzetből is fel lehet állni, hittel, tenni akarással, nem elveszítve a reményt!

Mi gyerekek is korán elkerültünk Budapestre, tanulmányok és munkalehetőség miatt, ami itthon nem állt rendelkezésünkre. Ez azonban nem ártott, inkább csak használt nekünk, mert tágabb lett az ismeretünk, önállóságra nevelt, így igaz, hogy egyszerű emberként, de megálltuk a helyünket mindenütt.